

URZĄD MIEJSKI W OLECKU

W P3-0Y 09 2015

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTEKÓW
w Olsztynie
DELEGATURA W ELKU
19-300 ELK, ul. Mickiewicza 11
tel./fax 621 61 52

Dnia 20....r.
ilość zał. podpis

A. Olszowski
r. 12. 2015
13899

Burmistrz Olecka

Plac Wolności 3

19-400 Olecko

ZN.II.5183.51.2015.lg

Elk, dnia 15.09.2015r.

W odpowiedzi na pismo znak: Bl.7013.44.8.2015 z 14.05.2015 r. dotyczące projektu koncepcyjnego pn. „Zagospodarowanie jeziora Oleckie Wielkie i nabrzeża rzeki Lega w mieście” w zakresie zadania określonego jako Zadanie nr 2 przedmiotowego projektu- „Strzelnicy”, WUOZ w Olsztynie Delegatura w Elku negatywnie ocenia zamiar inwestycji budowlanej zawartej w/w Zadaniu nr 2.

Stanowisko tut. Urzędu wynika z negatywnej opinii wystawionej przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, który stoi na stanowisku, iż proponowana inwestycja w ramach zadania nr 2 projektu koncepcyjnego pn. „Zagospodarowanie jeziora Oleckie Wielkie i nabrzeża rzeki Lega w mieście” w sposób znaczący ingeruje w historyczny, spójny układ przestrzenny zabytkowego założenia sportowo-rekreacyjnego. Realizacja planowanej inwestycji spowoduje niwelację części skarp stanowiących pozostałość po strzelnicy, zmianę historycznego przebiegu ścieżek oraz wycięcie grupy drzew, które są objęte ochroną w ramach decyzji o wpisaniu do rejestru zabytków. Wprowadzanie nowego obiektu dominującego w krajobrazie zaburzy spójną, zamkniętą kompozycję historycznego układu przestrzennego założenia, jakim jest Park miejski przy ul. Gołdapskiej w Olecku wraz z wchodzącymi w jego skład elementami składowymi.

Szczegółowe uzasadnienie stanowiska służb konserwatorskich zawiera w/w opinia opracowana przez Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy w Olsztynie (znak pisma: NID-OTO-415/196/15/EK z 21.08.2015 r.), której kopię przesyłamy w załączeniu niniejszego pisma celem zapoznania się.

z up. Warmińsko-Mazurskiego
wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Leszek Godzieba
TEROBNIA DELEGATURY W ELKU

Znak pisma: NID-OTO-415/186/15/EK

Olsztyn, 21.08.2015 r.

Opinia

W odpowiedzi na pismo znak: NID-EAZN/4411/566/15/IC, z dnia 26.06.2015 r. w sprawie:

wykonania opinii projektu koncepcyjnego pn. „Zagospodarowanie jeziora Olecko Wielkie i nabrzeża rzeki Lega w mieście” (dot. zadania nr 2 przedmiotowego projektu – „Strzelnicy”)

oraz po przeprowadzeniu oględzin obiektu w dniu 23 lipca 2015 r., a także po zapoznaniu się z aktami sprawy i dodatkowymi materiałami, tj.:

1. Projekt koncepcyjny zespołu boisk „Strzelnica” – udostępniony przez Urząd Miasta Olecko podczas oględzin, sporządzony przez mgr inż. arch. Jacka Niedźwieckiego w 2015 roku.
2. Ramowy opis zadań – lokalizacja, opis stanu istniejącego oraz proponowanych zmian (Załącznik nr 2 opiniowanego Projektu koncepcyjnego).
3. Decyzja w sprawie wpisania zabytku do rejestru zabytków z dnia 24.03.2004 r. znak pisma: WUOZ-1310-IZN-5340-72/2004.
4. Topographische Karte Messtischblatt arkusz numer: 19101 Treuburg
5. Archiwalne zdjęcia Olecka dostępne na stronie <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> (dostęp 22 lipca 2015r.)
6. „Dzieje Olecka 1560-2010”, Olecko 2010.

Oddział Terenowy NID w Olsztynie przedstawia poniżej swoje stanowisko w przedmiotowej sprawie.

1. Podstawa wydania opinii

- Pismo z dnia 24.06.2015 r. znak: NID-EAZN/4411/566/15/IC w sprawie projektu koncepcyjnego pn. „Zagospodarowanie jeziora Olecko Wielkie i nabrzeża rzeki Lega w mieście” (zadanie nr 2 przedmiotowego Projektu – „Strzelnicy”).

2. Historia

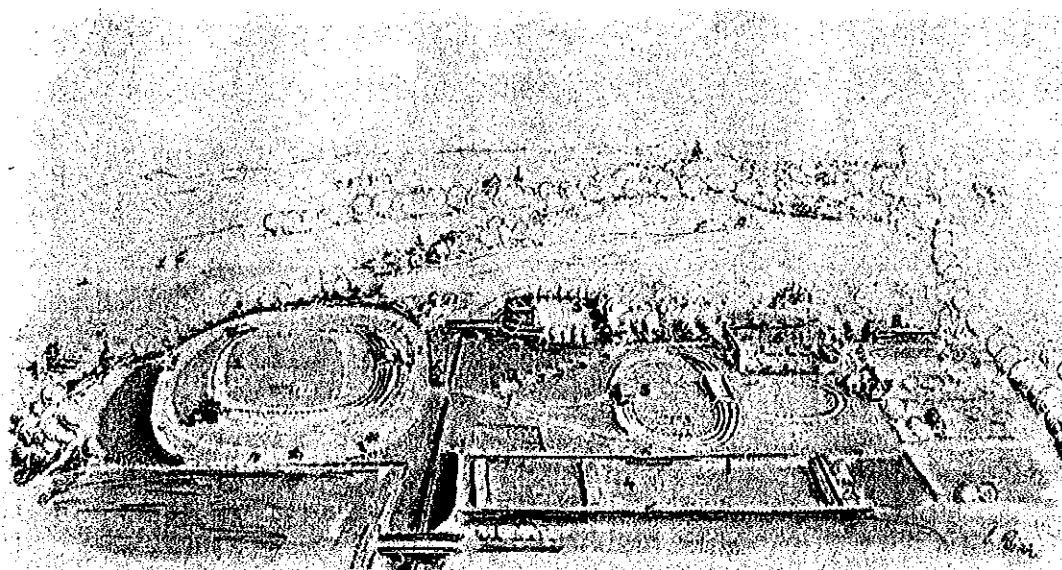
Przedmiotowy obiekt usytuowany jest w Olecku pomiędzy ulicą Gołdapską a jeziorem Olecko Wielkie. Nie jest znany dokładny moment powstania założenia, najstarsze zdjęcia ukazujące zrealizowane obiekty sportowe i rekreacyjne wchodzące w jego skład datowane są na początek lat trzydziestych. Prawdopodobnie założenie było realizowane etapami. Mapa topograficzna tego terenu z początku XX wieku ukazuje częściowo zrealizowane założenie (między innymi pawilon plażowy, restaurację i pomnik) oraz określa część obszaru jako teren sportowy (ryc. 1). Pomnik stojący na terenie przedmiotowego obiektu został odsłonięty w 1927 roku (jest to pomnik upamiętniający poległych w pierwszej wojnie światowej).

Ryc. 1. Fragment mapy topograficznej:
Topographische Karte Messtischblatt, numer arkusza: 19101 Treuburg

Założenie przed wojną nosiło nazwę Hindenburgpark, a w jego skład wchodziły: kompleks rekreacyjno-plażowy (plaża, pomost z dwiema skoczniami oraz pawilon plażowy z przebieralniami), duże boisko sportowe z hipodromem (dookoła boiska), mniejsze boisko sportowe, korty tenisowe, strzelnica oraz obiekty towarzyszące: schronisko młodzieżowe, restauracja i wspomniany pomnik. Przez teren parku przebiegała kolej wąskotorowa, ponad jej torami wzniesiono dwa wiadukty (ryc. 2).

Kreiskriegerdenkmal mit Sportanlagen in Treuburg

1. Schwimmbadeanstalt. 2. Gr. Sportplatz mit Pferderennbahn. 3. Kreiskriegerdenkmal. 4. Schießstand mit Halle. 5. Kleiner Sportplatz. 6. Tennisplätze. 7. Jugendherberge. 8. Gaststätte Hindenburgpark.

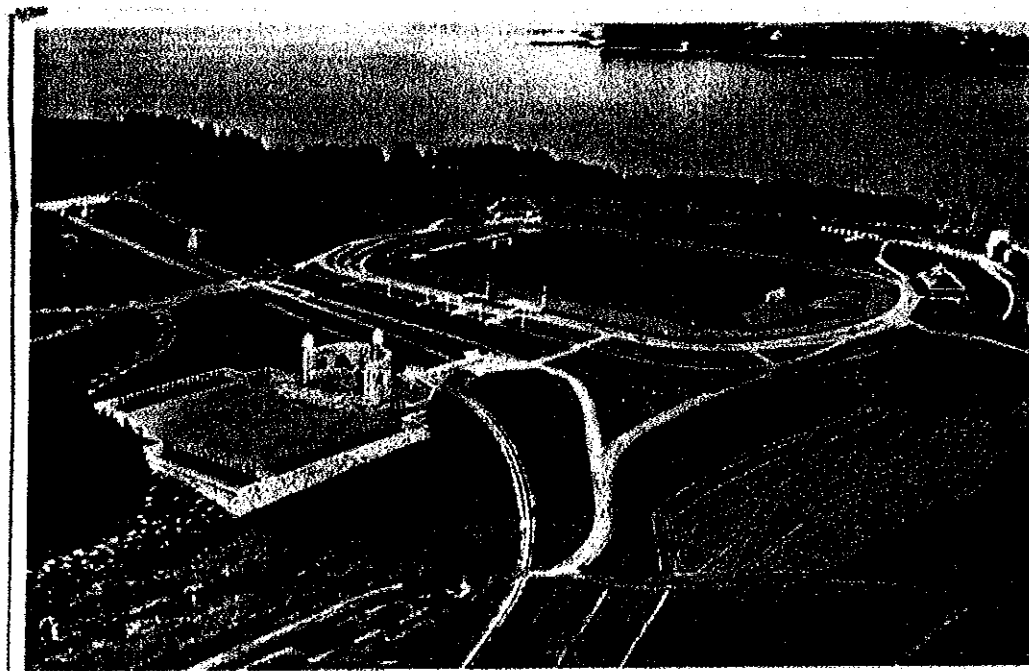
Ryc. 2. „1920 - 1933 Treuburg, Kreiskriegerdenkmal mit Sportanlagen”
„1920 - 1933 Treuburg (Olecko) Pomnik wojenny oraz obiekt sportowy”
Źródło: archiwum zdjęć Prus Wschodnich (<http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>)

Dostępna ikonografia, jaką stanowią archiwalne, przedwojenne zdjęcia Olecka (ówcześnie Treuburg) dostępne na stronie <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>, przedstawia realizację tego imponującego projektu. Całość stanowiła kompleksowo zaplanowany, spójny kompozycyjnie, obiekt sportowo-rekreacyjny, najprawdopodobniej o znaczeniu ponadregionalnym.

Z dostępnej ikonografii, wynika iż część założenia na której znajdowały się obiekty sportowe stanowiła otwartą przestrzeń. Zieleni wysoka (między innymi

brzozy oraz świerki) porastała obszar pomiędzy pomnikiem a restauracją oraz brzeg jeziora i nadawała założeniu parkowy charakter (zdj. 1).

Zdjęcie 1. „1935 - 1940 Treuburg, Denkmal, Sportplatz, Luftbild”

Źródło: archiwum zdjęć Prus Wschodnich (<http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>)

Plac znajdujący się przed pomnikiem otoczony był geometryczną kompozycją roślinną (regularne kwatery obsadzone między innymi szpalerami żywotników oraz sosen), natomiast od strony jeziora i obiektów sportowych w otoczeniu pomnika znajdowały się trawniki oraz krzewy (dzięki czemu pomnik był dobrze eksponowanym i dominującym obiektem w krajobrazie całego założenia – zdj. 2).

Po wojnie założenie sportowo-rekreacyjne służyło mieszkańcom Olecka. Na początku XXI wieku przeprowadzono inwestycje mające na celu poprawę warunków użytkowania obiektów, między innymi rozbudowano pawilon plażowy (zdj. 3), odrestaurowano skocznię (zdj. 4) oraz zbudowano trybunę główną przy dużym boisku.

Zdjęcie 2. „1939 – 1945 Treuburg, Kreiskriegerdenkmal mit Sportanlagen”

Widok od strony stadionu

Źródło: archiwum zdjęć Prus Wschodnich (<http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>)

*Zdjęcia 3 i 4. Rozbudowany pawilon plażowy oraz odrestaurowana skocznia.
fot. Iwona Liżewska, archiwum NID OT Olsztyn (lipiec 2015)*

W roku 2004 obiekt został objęty ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków woj. warmińsko-mazurskiego (A – 2112) decyzją z dnia 24 marca, jako „Park miejski przy ul. Gołdapskiej w Olecku z wchodzącymi w jego skład: kompleksem rekreacyjno-plażowym, stadionem z urządzeniami sportowymi, hipodromem i starterem do wypuszczania koni, pomnikiem ku czci

NARODOWY INSTYTUT DZIEDZICTWA
ODDZIAŁ TERENOWY W OLSZTYNIE

ul. 11-Listopada 4, 10-104 Olsztyn
tel. 89 521 26 89, 89 527 37 54, fax 89 521 26 88
e-mail: ot.olsztyn@nid.pl
www.zabytek.pl, www.nid.pl

poległych mieszkańców Olecka, dwoma wiaduktami z nasypem, restauracją z budynkiem gospodarczym i drewnianą altaną parkową na kamiennej podmurówce". W decyzji ochroną objęto również: historyczny układ przestrzenny założenia parkowego, w tym nasadzenia graniczne, aleje, grupy drzew oraz program zabudowy rekreacyjno-sportowej.

3. Aktualny stan zachowania

Obecnie znaczna większość obiektów znajdujących się na terenie parku utrzymana jest w stanie bardzo dobrym i użytkowana zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem (w tym budynek restauracji, kompleks plażowy, boiska, korty tenisowe). Z przedwojennego programu założenia nie funkcjonują jedynie hipodrom oraz strzelnica (obecnie niewymiarowe, boisko piłkarskie otoczone skarpą stanowiącą pozostałość po dawnej strzelnicy – zdj. 5). Zieleń na terenie całego kompleksu sportowo-rekreacyjnego utrzymana jest w stanie dobrym, wprowadzane są także nowe nasadzenia wpisujące się w swobodną kompozycję założenia (zdj. 6).

*Zdjęcie 5. Dawna strzelnica, obecnie boisko otoczone skarpą
stanowiącą pozostałość po strzelnicy.
fot. Iwona Liżewska, archiwum NID OT Olsztyn (lipiec 2015)*

*Zdjęcie 6. Zieleń parkowa na terenie obiektu.
fot. Iwona Liżewska, archiwum NID OT Olsztyn (lipiec 2015)*

4. Planowana inwestycja

W projekcie koncepcyjnym pn. „Zagospodarowanie jeziora Olecko Wielkie i nabrzeża rzeki Lega w mieście” przewiduje się budowę boiska piłkarskiego, treningowego, otwartego o wymiarach ok. 68x105m, o powierzchni trawiastej wraz ze strukturą towarzyszącą. Boisko zaprojektowano w ułożeniu prostokątnym do osi podłużnej strzelnicy. W miejscu, w którym zostało zaplanowane obecnie znajduje się znaczny fragment strzelnicy oraz obszar o charakterze parkowym (ścieżki z pierwotnego założenia oraz drzewa). Budowa boiska w tym miejscu wiąże się z niwelacją części skarp stanowiących pozostałość po istniejącej tu w pierwotnym założeniu strzelnicy. W pozostałej części dawnej strzelnicy koncepcja zakłada lokalizację boiska do gier zespołowych. Poza niwelacją części skarp realizacja zadania 2 koncepcji wiąże się z wycięciem kilkudziesięciu drzew (między innymi klony, kasztanowce, lipy, świerki w większości są to kilkudziesięcioletnie drzewa o dobrym stanie zdrowia) oraz ingerencją w przebieg ścieżek stanowiących część historycznego układu komunikacyjnego założenia.

W trakcie oględzin pracownicy Urzędu Miasta w Olecku przedstawili nowe plany inwestycyjne omawianego terenu. W nowym projekcie koncepcyjnym planuje się wykonanie boiska nieco większego w porównaniu z koncepcją, o wymiarach (ze skrajniami) 115x72m oraz wprowadzenie nad boiskiem przykrycia balonowego, pneumatycznego (wysokość przykrycia – około 17m). Ponadto w nowej koncepcji przewiduje się lokalizację kortów tenisowych w pozostałej części strzelnicy. Zgodnie z informacją udzieloną przez inwestora, zmiany te zostały wprowadzone w wyniku konsultacji społecznych.

* * *

Przedmiotowy obiekt zabytkowy posiada dużą wartość naukową, historyczną, kulturową, krajobrazową i przyrodniczą. O jego wartości stanowi zachowany czytelny układ przestrzenny oraz fakt, iż funkcje użytkowe zostały bardzo umiejętnie włączone w tkankę układu przestrzennego Olecka.

*Zdjęcie 7. Drzewostan rosnący w miejscu planowanej inwestycji.
fot. Iwona Liżewska, archiwum NID OT Olsztyn (lipiec 2015)*

Planowana inwestycja przewiduje wprowadzenie nowego obiektu w miejsce istniejącego drzewostanu, ścieżek oraz skarpy otaczającej strzelnicę.

Strzelnica stanowi jeden z elementów spójnej, zamkniętej kompozycji pierwotnego założenia i razem z przebiegającymi obok niej ścieżkami jest częścią historycznego układu przestrzennego objętego ochroną konserwatorską. Tą samą ochroną objęte zostały również grupy drzew stanowiące o parkowym charakterze założenia (zdj. 7). Ponadto planowane pneumatyczne zadaszenie boiska stanowi element obcy w kompozycji założenia.

Wniosek

W związku z powyższym Narodowy Instytut Dziedzictwa stoi na stanowisku, iż proponowana inwestycja w ramach zadania 2 projektu koncepcyjnego „Zagospodarowanie jeziora Olecko Wielkie i nabrzeża rzeki Lega w mieście” w sposób znaczący ingeruje w historyczny, spójny układ przestrzenny zabytkowego założenia sportowo-rekreacyjnego. Realizacja planowanej inwestycji spowoduje niwelację części skarp stanowiących pozostałość po strzelnicy, zmianę historycznego przebiegu ścieżek oraz wycięcie grupy drzew, które są objęte ochroną w ramach decyzji o wpisaniu do rejestru zabytków. Wprowadzanie nowego obiektu dominującego w krajobrazie zaburzy spójną, zamkniętą kompozycję historycznego układu przestrzennego założenia.

Opinię sporządziła:

Ewa Krasieńska – specjalista

NID OT Olsztyn

Ewa Krasieńska

KIEROWNIK
ODDZIAŁU TERENOWEGO NID
W OLSZTYNIE
dr Iwona Liżewska

Załączniki:

1. Archiwalne oraz aktualne zdjęcia przedmiotowego obiektu (płyta CD).
2. Kopia projektu koncepcyjnego udostępnionego przez UM w Olecku.
3. Kopia protokołu z wizji lokalnej przeprowadzonej 23 lipca 2015 roku.